

Referat af Bestyrelsesmøde i Danmarks 3R-Center

Mandag den 28. november 2016 kl 10-15, Mødelokale E lounge 1. sal, Fødevarerstyrelsen, Glostrup

Til stede var Christine Nellemann, Lisbeth E. Knudsen, Adrian Smith, Erwin L. Roggen, Jan Lund Ottesen, Axel Kornerup Hansen, Peter Bie samt fra sekretariatet Tom Bengtsen, Rasmus Normann Nielsen og Kirsten Bayer Andersen.

1. Velkomst og godkendelse af dagsorden

- a. Dagsorden blev godkendt.

2. Målskema 2016

3R-Centret:

Følgende mål for 2016 er nået:

- 20.000 sidevisninger på 3R-Centrets hjemmeside
- Symposiet 2016 (antal deltagere, internationale foredragsholdere, deltagernes tilfredshed målt på angivet relevans og bedømmelse).
- 3R Undersøgelsen (præsenteret på 3R mødet i Ispra i maj, på FELASA i juni og til 3R Symposiet; Materialet er lagt på 3R-Centrets hjemmeside)
- Årets 3R pris blev uddelt på Symposiet (til QSAR Team DTU)

Følgende mål arbejdes der fortsat på:

- Antal brugere af undervisningsmaterialet er pt. 14. Målet er 20. Informationsmøde vedr. brug af materialet for gymnasielærere afholdt 25. november, hvilket forventes at øge antallet)
- 3R Undersøgelsen (Der arbejdes fortsat på opfølgning på rapportens konklusioner – se punkt senere på dagsordenen)
- Tilmeldte til nyhedsbrevet (pt. 159, målet er 200). Der sættes i den kommende tid yderligere fokus på at reklamere for nyhedsbrevet
- Udkast til årsrapport præsenteres som forventet på første møde i 2017
- Uddeling af forskningsmidler for 2017 forventes igangsat hurtigst muligt efter endelig afklaring af 3R Centrets økonomi for 2017-2019
- Sekretariatet vil i den kommende måned have fokus på opfølgning på de forskningsprojekter, som har modtaget støtte fra 3R-Centret i 2014-2016

3. Internationale møder og kontakter

Sekretariatet har haft besøg fra 7 repræsentanter fra Mattilsynet i Norge. Disse udgør det norske dyreforsøgstilsyn. De fik en grundig orientering om det danske dyreforsøgstilsyn, 3R-Centret og

Udvalget. De havde særligt fokus på vores veletablerede Udvalg og dets aktiviteter, da man i Norge endnu ikke har et Udvalg. Norge har valgt at implementere EU direktivet (2010/63/EU) fuldt ud, og skal dermed også oprette et Udvalg.

Der afholdes i uge 49 en hel række 3R relaterede møder i Bruxelles:

- 5. december: 12th EPAA Annual Conference: Science-based regulation
http://ec.europa.eu/growth/sectors/chemicals/epaa/annual-conference_en
- 6.-7. december: Non-Animal Approaches - The Way Forward
<http://www.euconf.eu/non-animal-approaches-the-way-forward/en/registration/index.html>

Lisbeth og Tom deltager for 3R-Centret (Kirsten deltager for Dyreforsøgstilsynet).

På mødet præsenteres bl.a. den seneste statusrapport fra EURL-ECVAM

<http://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC103522/eurl%20ecvam%20status%20report%20oct%202016%20online.pdf>

- 8. december, formiddag: Phasing out animal experiments, the next steps (Det hollandske Udvalg er vært)
<https://english.ncadierproevenbeleid.nl/latest/news/16/10/5/invitation-symposium-brussels-december-8>

Tom repræsenterer Udvalget.

8. december, eftermiddag:

ANIMPACT final conference in Brussels

http://www.animpact.eu/sites/default/files/images/ANIMPACT_conference16.pdf

Erwin deltager for 3R-Centret.

4. Sekretariatet orienterer

a. Økonomi og Centrets fortsættelse

3R-Centrets interessenter har tilsluttet sig Centrets fortsættelse, og de sidste kontrakter er ved at blive forhandlet på plads. Den endelige afklaring, om 3R-Centrets økonomi forventes afklaret indenfor kort tid.

b. Videnskaben på besøg

Peter Bollen og Jan Lund Ottesen har i regi af Videnskaben på besøg undervist folkeskoleklasser (7.-10.klasse) i dyreforsøg og alternativer. Eleverne har været engagerede og nysgerrige. Dog havde undervisningen fungeret bedst i mindre grupper, hvor der var bedre mulighed for interaktion. Bestyrelsens medlemmer vil gerne deltage i arrangementet igen i 2017.

c. CRACK IT samarbejde

3R-Centret har modtaget henvendelse fra bl.a. NC3Rs, Welcome Trust og andre interessenter, der i samarbejde ønsker at opstarte et internationalt Crack IT samarbejde. Det foreslåede projekt kræver dog, at man støtter økonomisk i en størrelsesorden, som 3R-Centret ikke pt har mulighed for. 3R-Centret vil dog meget gerne formidle viden om projektet til danske virksomheder og forskere.

d. Henvendelse fra modtager af fondsmidler i 2015*

3R-Centret har modtaget henvendelse fra en modtager af fondsmidler i 2015 om, at projektet er forsinket. Sekretariatet indkalder modtageren til et møde, og vil her give udtryk for bestyrelsens bekymring over projektets forsinkelse.

5. 3R Folder

Nyt udkast på baggrund af tidligere indkomne kommentarer. Bestyrelsen havde følgende kommentarer til tekst og layout i det nye udkast:

- Det er svært at læse teksten på den illustrerede baggrund. Sekretariatet sikrer sig, at teksten bliver mere tydelig, inden den endelige version trykkes
- Ordet "kunstig" tages ud i forhold til humane organer og væv
- Man skal forsøge at forfine sine metoder / så vidt muligt. Dette præciseres
- Definition på Reduction præciseres ved at flytte parentes med "reduction" ned til efter "at bruge" i teksten
- Dyreforsøgstilsynets webadresse indsættes i afsnit om, hvor yderligere information kan findes

6. Undervisningsmateriale til folkeskoler

En folkeskolelærer har nu tilrettet undervisningsmaterialet, der oprindeligt var lavet til gymnasieniveau til 8.-10. klasses niveau. Ressourcerum og quiz er rettet til. Filmen tages ud af dette materiale, da niveauet i denne vurderes for højt.

- Bestyrelsen ønskede, at opgaven hvor eleverne skal tage stilling til, om de er for eller imod dyreforsøg rettes til, så de i stedet får mulighed for en mere nuanceret stillingtagen. Dette for at illustrere dilemmaets kompleksitet
- Eksemplet med thalidomid præciseres, så det tydeliggøres at præparatet var testet på dyr

inden det blev brugt i mennesker. Det var dog ikke testet på drægtige dyr, og dermed kendte man ikke på forhånd effekten af det på fostre. Det tydeliggøres hvilke konsekvenser denne sag fik for krav af test af lægemidler efterfølgende.

- Umiddelbart efter figur 1, der viser 3R-Centrets interessenter, er der et spørgsmål om, hvordan 3R-Centret er opbygget. Det er upædagogisk, da interessenterne og selve 3R-Centret ikke er det samme

Materialet justeres i henhold til ovenstående og lægges ud på hjemmesiden.

7. AUGUST II

Forespørgsel fra Health, Aarhus Universitet vedr. samarbejde i forbindelse med Symposium om systematiske reviews af dyreeksperimentel forskning

3R-Centret samarbejdede i 2016 med Health om det foregående arrangement af denne type. Som udgangspunkt bør denne type arrangementer, som gentages og udbygges være selvfinansierende. 3R-Centret kan tilbyde at reklamere for arrangementet via hjemmesiden.

8. Funder's Principles

3R-Centret tilslutter sig den nye version af disse. Det skal dog præciseres, at 3R-Centret ikke kan tilslutte sig et eventuelt opinion paper, som er nævnt i samme forbindelse, uden at have haft muligheden for at tage særskilt stilling til dette.

I 2017 skal der tages stilling til, hvorvidt 3R-Centret også skal lave sit eget dokument med opfordringer til danske fonde.

9. Ideer og inspiration til opfølgning i sekretariatet

- a. Undersøge potentialet for at nedbringe antallet af dyreforsøg i Danmark med vurderet betydelig belastning (revideret udkast til procedure).

Det blev besluttet at projektet sættes i gang ud fra proceduren angivet i det fremsendte dokument.

Det vil i første omgang være sekretariatet for Dyreforsøgstilsynet, der skal tage den første kontakt til tilladelsesindehavere. Når kontakten er etableret følges projektet op af det eller de bestyrelsesmedlemmer, der har mest viden på det pågældende område. Der blev nedsat en styregruppe bestående af Axel Kornerup Hansen, Jan Lund Ottesen og Lisbeth E. Knudsen, men senere kan hele bestyrelsen inddrages.

- b. Supplere 3R undersøgelsen til også at inkludere forskere, som arbejder med alternativer
Jan Lund Ottesen og Lisbeth E. Knudsen har holdt møde med Jesper Lassen vedrørende dette. Der var fremsendt et foreløbigt projektforslag. Sekretariatet beder om, at der fremsendes færdigt projektforslag inkl. budget, så der kan tages endelig stilling til forslaget på mødet i

januar. Erwin L. Roggen, Jan Lund Ottesen og Lisbeth E. Knudsen er styregruppe.

- c. 3R konkurrence for dyrepassere / dyreteknikere (revideret udkast til procedure)
Dette projekt sættes i værk i forbindelse med næste årsmøde for dyrevelfærdsorganerne d. 4. april 2017.
- d. Andet
Lisbeth E. Knudsen skriver notat om forskningsmidler.

Norecopa har skrevet en artikel om "3S". <https://norecopa.no/alternatives/the-three-ss>

10. Evt.

Sekretariatet afholdt møde for gymnasielærere om undervisningsmateriale fredag d. 25. november på Sukkertoppen gymnasium i Valby. Flere deltagere sagde, at de ville gå hjem og bruge materialet direkte.